

Internationalisation for all

Naar een agenda voor onderwijsbrede internationalisering 2017-2020

Of je nu in Delfzijl, Rotterdam of Heerlen woont, en of je nu scholier, student, loodgieter, arts, leraar of secretaresse bent: je leeft, leert, woont en werkt in een maatschappij die steeds internationaler wordt. De wereld is dichterbij dan ooit. Want economische groei en sociale ontwikkeling worden in belangrijke mate bepaald door wat zich internationaal afspeelt. Denk aan klimaatverandering, migratie, maar ook technologische vooruitgang.

Via *Internationalisation for all* willen we samen met onze partners eraan werken dat alle leerlingen en studenten leren omgaan met internationalisering en globalisering. Door ze in elke onderwijssector vaardigheden, kennis en attitudes mee te geven die nodig zijn om succesvol te kunnen leven, studeren en werken in de veranderende maatschappij.

Wat willen we bereiken met *Internationalisation for all*?

1. Alle leerlingen en studenten verlaten het onderwijs internationaal competent. Zodat ze goed kunnen functioneren in de maatschappij en sneller een baan kunnen vinden.
2. Eindtermen zijn in beeld gebracht voor de thema's wereldburgerschap, taal, internationale/ interculturele en beroepsgerichte competenties.
3. Docenten in alle onderwijssectoren zijn in staat om leerlingen en studenten voor te bereiden op de internationale dimensie in het vervolgonderwijs en op de arbeidsmarkt.

De Onderwijsraad hamerde in zijn adviesrapport *Internationaliseren met ambitie* (2016) al op het belang van kennisdeling, overleg en samenwerking tussen sectoren. Dit pakken we op door:

- *good practices* over onderwijsbrede internationalisering met elkaar te delen;
- onderzoek te doen naar de obstakels die aansluiting tussen sectoren in de weg staan, en door aanbevelingen voor verbeteringen te doen;
- de onderwijsbrede dialoog aan te gaan met onze landelijke en regionale partners in het onderwijs, op de arbeidsmarkt en bij de overheid.

Op basis van een agenda willen we samen aan de slag.

Onderwerpen voor de onderwijsbrede agenda: een voorzet

1. Taal: doorlopende leerlijn Engels voor alle leerlingen en studenten

De leerlijn voor de taalontwikkeling van leerlingen en studenten wordt voortdurend onderbroken. Het aandeel scholen met vroeg vreemdetalenonderwijs is bijvoorbeeld nog beperkt, namelijk 20%. In het primair onderwijs (po) verschillen het startniveau en de intensiteit van het vak Engels nogal. Hierdoor zijn er ook grote verschillen in het eindniveau. Het gevolg is dat het vak niet goed aansluit op het voortgezet onderwijs (vo), waar bovendien verschillend met deze taal wordt omgegaan.

Daarnaast zijn hogeronderwijsinstellingen vaak niet bekend met internationalisering in het vo. Veel nieuwe studenten kunnen hun taalvaardigheid daardoor te weinig benutten. Sommige instellingen die een taaltoets als toelatingseis stellen, accepteren bijvoorbeeld het IB-certificaat Engels niet.

Agendapunten:

- Ontwikkelen van een doorlopende leerlijn voor het vak Engels en mogelijk ook andere talen als onderdeel van een curriculumherziening in het po en vo;
- Dialoog starten tussen het vo, mbo en hoger onderwijs over erkenning van taalniveaus en taalontwikkeling. In samenspraak met talencentra en lerarenopleidingen;
- Uitbreiden van het aantal scholen met vroeg vreemdetalenonderwijs en tweetalig onderwijs in het po, vo en mbo, en verbreden van bestaande netwerken.

Via *Internationalisation for all*
willen we leren omgaan met
internationalisering en globalisering.

2. Onderwijsinhoud: wereldburgerschap en beroepsgerichte competenties

Burgerschap krijgt op veel scholen steeds meer aandacht. Dit vak vormt een belangrijke basis om volwaardig te kunnen deelnemen aan onze samenleving. Maar die samenleving wordt steeds internationaler en multicultureler. Lang niet alle scholen besteden daar aandacht aan. Wereldburgerschap moet daarom een goede plek in het curriculum krijgen. Het biedt een goede basis voor *internationalisation at home* in het vervolgonderwijs.

Daarnaast veranderen beroepen, en het beroeps-
onderwijs verandert mee. Afgestudeerden komen
in een steeds internationalere omgeving te
werken. Internationale, interculturele en taal-
vaardigheden zijn daarbij essentieel. Deze
competenties, bijvoorbeeld opgedaan via stage
in het buitenland, komen nog te weinig terug in
beroepskwalificaties.

Agendapunten:

- Wereldburgerschap een plek geven in het basiscurriculum van scholen in het po, vo en mbo. Programma's als Elos en UNESCO-scholen kunnen hierbij inspiratie bieden. Maar ook ervaringen in het hoger onderwijs met bijvoorbeeld mobiliteit en de *international classroom*;
- Competentiestructuur van het beroeps-
onderwijs toetsen aan de competenties die de internationaliserende arbeidsmarkt eist;
- Dialoog starten met het vo, mbo en hoger onderwijs over onderwijsbrede internationalisering van het curriculum.

3. Wet- en regelgeving: belemmeringen wegnemen

Veel regelgeving staat onderwijsbrede internationalisering nog in de weg. Zo kunnen leerlingen die tweetalig onderwijs volgen, het schriftelijk eind-examen niet in het Engels afleggen. Hierdoor is het tweetalig onderwijs in de bovenbouw minder intensief dan in de onderbouw.

Verder zijn er grote verschillen tussen de regelgeving voor het mbo en die voor het hoger onderwijs. Het is essentieel om *mobstacles* (mobiliteitsobstakels) weg te nemen, zodat buitenlandse kennistalenten zich makkelijker in Nederland kunnen vestigen.

Agendapunten:

- Via een pilot verkennen hoe we de belemmeringen op het gebied van Engelstalige examinering in het vo en het mbo kunnen versoepelen.
- Wet- en regelgeving in het mbo meer laten aansluiten op die in het hoger onderwijs. Dit bevordert mobiliteit en maakt een volledig Engelstalige opleiding in het mbo mogelijk.
- Verdergaan met de succesvolle *mobstacles*-aanpak, die al veel belemmeringen in het hoger onderwijs heeft weggenomen. Met focus op huisvesting en toelating tot de arbeidsmarkt.

Tot slot

In deze agenda concentreren we ons bewust op punten waarmee we vanaf vandaag al aan de slag kunnen. Samen kunnen de agendapunten een grote betekenis hebben voor leerlingen en studenten, het onderwijs en onze samenleving.

Als leerlingen en studenten op elk onderwijsniveau internationale competenties opdoen, gaan ze sneller voor studie of stage naar het buitenland. Internationalisering van het onderwijs leidt zo tot een beter opgeleide beroepsbevolking, en maakt ons land aantrekkelijker voor internationaal talent (studeren, stage lopen en werken in Nederland).

We nodigen scholen en instellingen, lerarenopleidingen, overheden, regio's, werkgevers en maatschappelijke organisaties van harte uit om samen met ons aan deze agenda te werken.

***Internationalisation for all.
Meet the world.***

Nuffic Kortenaerkade 11 2518 AX Den Haag
Postbus 29777 2502 LT Den Haag
T 070 4260 260 www.nuffic.nl